

Z A K O N

O ZABRANI USAVRŠAVANJA, PROIZVODNJE I STVARANJA ZALIHA BAKTERIOLOŠKOG (BIOLOŠKOG) I TOKSIČKOG ORUŽJA I O NJIHOVOM UNIŠTAVANJU

Član 1.

Ovim zakonom propisuje se zabrana usavršavanja, proizvodnje, korišćenja i stvaranja zaliha bakteriološkog (biološkog) i toksičnog oružja i o njihovom uništavanju, u skladu sa potvrđenom Konvencijom o zabrani usavršavanja, proizvodnje i stvaranja zaliha bakteriološkog (biološkog) i toksičnog oružja i o njihovom uništavanju od 10. aprila 1972. godine („Službeni list SFRJ” – Međunarodni ugovori i drugi sporazumi, broj 43/74).

Član 2.

Pojedini pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) Bakteriološko (biološko) oružje je:
 - a) mikrobiološki ili drugi biološki agens ili toksin, bez obzira na njegovo poreklo ili način proizvodnje, koji po vrsti i količini nije namenjen upotrebi u profilaktičke, zaštitne ili druge mirnodopske svrhe;
 - b) oružje, oprema ili sredstva namenjena za korišćenje takvog agensa ili toksina u neprijateljske svrhe ili u oružanim sukobima.
- 2) Biološki agens je svaki materijal biološkog porekla koji može da izazove štetu, bolest ili oboljenje.

Član 3.

Na teritoriji Republike Srbije zabranjeno je:

- 1) usavršavati, proizvoditi, posedovati, koristiti, stvarati zalihe, sticati, zadržavati, izvoziti, uvoziti, reeksportovati, obavljati transport, tranzit, pretovar ili direktno ili indirektno na druga lica prenositi bakteriološko (biološko) oružje;
- 2) usavršavati, proizvoditi, posedovati, koristiti, stvarati zalihe, sticati, zadržavati, izvoziti, uvoziti, reeksportovati, obavljati transport, tranzit, pretovar ili direktno ili indirektno na druga lica prenositi biološke agense ili toksine;
- 3) na bilo koji način pomagati, finansirati, ohrabrivati ili podsticati druge da se uključe u aktivnosti iz tač. 1) i 2) ovog člana.

Član 4.

Na teritoriji Republike Srbije dozvoljeno je usavršavanje, proizvodnja, korišćenje, stvaranje zaliha, sticanje, posedovanje i promet bioloških agenasa i toksina u profilaktičke, zaštitne, dijagnostičke, preventivne i druge miroljubive svrhe ili u cilju suzbijanja, odnosno lečenja bolesti.

Obavljanje delatnosti iz stava 1. ovog člana, izdavanje dozvola, vođenje evidencija o izdatim dozvolama, nadzor i druga pitanja u vezi sa obavljanjem delatnosti sa biološkim agensima urediće se posebnim zakonom.

Član 5.

Komisija za sprovođenje Konvencije (u daljem tekstu: Komisija) prati i koordinira aktivnosti u vezi sa sprovođenjem međunarodnih obaveza iz Konvencije i ovog zakona.

Komisiju obrazuje Vlada.

O sprovođenju ovog zakona Komisija podnosi izveštaj Vladi najmanje jednom u šest meseci.

Član 6.

Članovi Komisije i predstavnici nadležnih organa koji učestvuju u sprovođenju ovog zakona, dužni su da štite poverljive informacije do kojih dođu u vršenju poslova u vezi sa primenom Konvencije.

Član 7.

Ministarstvo nadležno za spoljne poslove dostavlja izveštaj (deklaraciju) nadležnom telu za podršku primeni Konvencije pri Ujedinjenim nacijama svake godine do 15. aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

Član 8.

Novčanom kaznom od 500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice ako:

- 1) usavršava, proizvodi, poseduje, koristi, stvara zalihe, stiče, zadržava, izvozi, uvozi, reeksportuje, obavlja transport, tranzit, pretovar ili na druga lica direktno ili indirektno prenosi biološko oružje (član 3. tačka 1);
- 2) usavršava, proizvodi, poseduje, koristi, stvara zalihe, stiče, zadržava, izvozi, uvozi, reeksportuje, obavlja transport, tranzit, pretovar ili na druga lica direktno ili indirektno prenosi biološke agense ili toksine (član 3. tačka 2);
- 3) na bilo koji način pomaže, finansira, ohrabruje ili podstiče druge da se uključe u aktivnosti koje su zabranjene ovim zakonom (član 3. tačka 3).

Za radnje iz stava 1. ovog člana, novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara, kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 9.

Za radnje iz člana 8. stav 1. ovog zakona, kazniće se za prekršaj preduzetnik novčanom kaznom od 200.000 do 500.000 dinara.

Za radnje iz člana 8. stav 1. ovog zakona, kazniće se za prekršaj fizičko lice novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara.

Član 10.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 97. tačka 9. Ustava Republike Srbije, po kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem zaštite i unapređenja životne sredine i proizvodnju, promet i prevoz oružja, otrovnih, zapaljivih, eksplozivnih, radioaktivnih i drugih opasnih materija.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Usvajanje zakona o zabrani usavršavanja, proizvodnje i stvaranja zaliha bakteriološkog (biološkog) i toksičkog oružja i o njegovom uništavanju je u funkciji osposobljavanja Republike Srbije da, kao strana Konvencije Ujedinjenih nacija o zabrani usavršavanja, proizvodnje i stvaranja zaliha bakteriološkog (biološkog) i toksičkog oružja i o njegovom uništavanju (BTWC), stekne kapacitete i sposobnosti da odgovori međunarodnim zahtevima u vezi sa sprečavanjem nedržavnih činioca (strukture nad kojima država nema kontrolu) da dođu u posed agenasa, toksina, patogenih materija i dr, a koji se mogu koristiti suprotno ciljevima Konvencije. Otuda se ovim zakonom potvrđuje privrženost Republike Srbije ciljevima neprolifracije oružja za masovno uništenje, odnosno onemogućava zloupotreba njihovog korišćenja za aktivnosti koje su u suprotnosti sa Konvencijom (BTWC), Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1540 i drugim međunarodnim instrumentima, uključujući i one koji su usvojeni u borbi protiv terorizma.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U članu 1. je pored utvrđivanja sadržaja zakona regulisano i nekoliko značajnih stvari. Propisana je zabrana usavršavanja, proizvodnje, korišćenja i stvaranja zaliha bakteriološkog (biološkog) i toksičkog oružja. Na ovaj način Republika Srbija je potvrdila svoje opredeljenje da neće sprovoditi bilo kakve aktivnosti u vezi sa biološkim i toksičnim oružjem i time ispunila jedan od najznačajnijih zahteva Konvencije.

Takođe, uvođenjem zabrane korišćenja biološkog oružja (član 3.) Republika Srbija unapređuje primenu Konvencije i prevazilazi na nacionalnom nivou utvrđene manjkavosti Konvencije, što predstavlja međunarodni standard.

U članu 4. zakona uređuje se ostvarivanje aktivnosti, odnosno delatnosti sa biološkim agensima, koje nisu u suprotnosti sa Konvencijom.

U cilju prevazilaženja utvrđenog nedostatka Konvencije, koja nema institut međunarodne verifikacije, detaljno uređivanje pitanja obavljanja delatnosti sa biološkim agensima u skladu sa Konvencijom, izdavanje dozvola, vođenje evidencije, nadzor i dr. pitanja, biće predmet posebnog zakona (član 4. stav 2.).

Zakonom se predviđa obrazovanje Komisije za sprovođenje ove Konvencije, koja će pratiti i koordinirati aktivnosti u vezi sa sprovođenjem međunarodnih obaveza iz Konvencije.

U članu 7. uređuje se pitanje podnošenja deklaracije Republike Srbije nadležnom telu za podršku primeni Konvencije pri Ujedinjenim nacijama, u skladu sa Završnom deklaracijom 3. Pregledne konferencije država članica Konvencije, uključujući aneks Završne deklaracije o Merama izgradnje poverenja, kao i na osnovu preporuka sa *Ad hoc* sastanaka naučnih i tehnoloških eksperata država članica Konvencije.

U zakonu su utvrđene i visine kazni za privredne prestupe i prekršaje za povrede odredaba ovog zakona.

IV. PROCENA IZNOSA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona neće biti potrebna dodatna finansijska sredstva jer izvršavanje ovog zakona spada u redovne poslove ministarstva nadležnog za spoljne poslove i drugih nadležnih organa Republike Srbije.